

Số: 06 /CT-VKSTC

Hà Nội, ngày 28 tháng 6 năm 2021

CHỈ THỊ

Tăng cường trách nhiệm, hiệu quả thực hành quyền công tố, kiểm sát việc áp dụng và thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh trong điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án hình sự

Áp dụng và thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh được quy định tại Bộ luật Hình sự, Bộ luật Tố tụng hình sự, Luật Thi hành án hình sự, nghị định của Chính phủ cũng như các văn bản pháp luật khác liên quan; trong đó, Viện kiểm sát nhân dân có nhiệm vụ, quyền hạn thực hành quyền công tố, kiểm sát việc áp dụng và thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh trong điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án hình sự. Trong những năm qua, hoạt động này đã có những đóng góp nhằm thực hiện có hiệu quả chính sách hình sự, góp phần đảm bảo quyền của bị can, bị cáo và người bị kết án phạt tù, đồng thời phục vụ tích cực cho hoạt động điều tra, truy tố xét xử và thi hành án hình sự. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, việc thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn trong thực hành quyền công tố, kiểm sát việc áp dụng và thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh còn chưa được quan tâm đúng mức; còn một số trường hợp Viện kiểm sát, Tòa án quyết định áp dụng biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh cho cả những đối tượng chưa có đủ điều kiện; hoạt động kiểm sát quyết định áp dụng biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh còn chưa chặt chẽ nên đã xảy ra việc đưa tài liệu không hợp pháp vào hồ sơ giám định mà không phát hiện được ngay từ đầu, không nắm chắc các đối tượng bị áp dụng biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh trên địa bàn. Nhiều vi phạm của cơ sở điều trị bắt buộc chữa bệnh chưa được kịp thời phát hiện để yêu cầu chấm dứt, khắc phục trong đó đáng lưu ý để xảy ra một số trường hợp đang điều trị bệnh bắt buộc trốn ra ngoài cơ sở điều trị thực hiện hành vi phạm tội mới đặc biệt nghiêm trọng đã gây ra những bức xúc trong xã hội thời gian qua.

Những vi phạm, tồn tại nêu trên do một số nguyên nhân như: Nhận thức của cán bộ, Kiểm sát viên, lãnh đạo Viện kiểm sát các cấp về áp dụng, thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh và nhiệm vụ, quyền hạn, trách nhiệm của Viện kiểm sát trong hoạt động này chưa đầy đủ, còn coi nhẹ; một bộ phận công chức chưa nêu cao tinh thần trách nhiệm trong thi hành nhiệm vụ. Công tác phối hợp trong Ngành, phối hợp giữa Viện kiểm sát, Tòa án, Công an và cơ sở điều trị chưa tốt. Mặt khác, hiện nay kinh phí điều trị bắt buộc chữa bệnh do Viện kiểm sát là cơ quan đề nghị áp dụng biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh có trách nhiệm chi trả nhưng chưa được lập dự toán nguồn kinh phí hợp lý hàng năm để đáp ứng.

Để phát huy những kết quả đạt được, khắc phục tình trạng nêu trên, tăng cường trách nhiệm, hiệu quả thực hành quyền công tố, kiểm sát việc áp dụng và

thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao yêu cầu Thủ trưởng các đơn vị nghiệp vụ, Viện trưởng Viện kiểm sát các cấp triển khai thực hiện các nội dung sau đây:

1. Quán triệt cho Kiểm sát viên, công chức trong đơn vị nhận thức đầy đủ quy định của pháp luật về áp dụng và thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh trong các giai đoạn điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án hình sự theo quy định của Bộ luật Hình sự (các điều 13, 21, 46 và Điều 49), Bộ luật Tố tụng hình sự (các điều 41, 165, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453 và Điều 454), Luật Thi hành án hình sự (các điều 132, 133, 135, 136, 137, 138, 139 và Điều 140) và các văn bản hướng dẫn thi hành, các quy chế, quy định của Ngành. Đồng thời bảo đảm Kiểm sát viên, công chức nắm chắc các quy định về điều kiện, thẩm quyền, trình tự, thủ tục áp dụng và thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh; nhận thức đúng nhiệm vụ, quyền hạn, trách nhiệm của Viện kiểm sát trong thực hành quyền công tố, kiểm sát việc áp dụng và thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh ở các giai đoạn tố tụng hình sự theo quy định của pháp luật, quy định của Ngành.

2. Trong việc quyết định áp dụng biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh ở giai đoạn điều tra, Kiểm sát viên được phân công thụ lý vụ án phải kiểm sát chặt chẽ việc trung cầu giám định pháp y tâm thần của Cơ quan điều tra về trình tự, thủ tục, thẩm quyền, trong đó tập trung kiểm sát việc thu thập tài liệu, nguồn gốc của tài liệu được sử dụng cho hoạt động giám định, kịp thời phát hiện, ngăn chặn các trường hợp đưa tài liệu giả, không hợp pháp vào hồ sơ giám định, bảo đảm kết quả giám định pháp y tâm thần chính xác, có căn cứ theo quy định của pháp luật.

Chủ động phối hợp với Điều tra viên xem xét, đánh giá nội dung Kết luận giám định; kiểm tra, đối chiếu kết quả ghi trong Kết luận giám định pháp y tâm thần với nội dung trung cầu giám định, đối chiếu giữa nội dung Kết luận giám định pháp y tâm thần với quy định của pháp luật, bảo đảm việc quyết định áp dụng bắt buộc chữa bệnh phải chính xác, khách quan, đúng đối tượng theo quy định. Trường hợp Kết luận giám định pháp y tâm thần chưa rõ ràng, chưa đầy đủ thì yêu cầu Cơ quan điều tra quyết định trung cầu giám định bổ sung; trường hợp có nghi ngờ kết quả giám định không chính xác thì thống nhất với Cơ quan điều tra để quyết định trung cầu giám định lại theo quy định của pháp luật. Sau khi quyết định áp dụng biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh phải kiểm sát ngay việc áp giải đối tượng, việc lập hồ sơ chuyển giao cho cơ sở điều trị theo chỉ định, trong đó chú ý kiểm sát biên bản giao nhận để xác định thời điểm đưa đối tượng vào điều trị.

3. Khi Viện kiểm sát trung cầu giám định pháp y tâm thần và ra quyết định bắt buộc chữa bệnh ở giai đoạn truy tố, Kiểm sát viên cần, bảo đảm chặt chẽ trong việc thu thập tài liệu, lập hồ sơ trung cầu giám định. Chủ động kiểm tra, đối chiếu kết quả giám định pháp y tâm thần với những nội dung đã trung cầu giám định; trường hợp Kết luận giám định pháp y tâm thần chưa rõ ràng, chưa đầy đủ thì

phải báo cáo lãnh đạo đơn vị, lãnh đạo Viện để xem xét, quyết định việc trung cầu giám định bổ sung; trường hợp xét thấy kết quả giám định không chính xác, khách quan thì kịp thời quyết định trung cầu giám định lại bảo đảm quyết định áp dụng biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh đúng đối tượng theo quy định. Thực hiện kiểm sát việc áp giải, lập hồ sơ chuyển giao đối tượng bắt buộc chữa bệnh như đã nêu tại mục 2 Chỉ thị này.

4. Đối với hoạt động kiểm sát việc ra quyết định áp dụng và thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh ở giai đoạn xét xử và thi hành án hình sự, Kiểm sát viên phải kiểm sát chặt chẽ việc Tòa án áp dụng biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh, bảo đảm đúng quy định tại Điều 451, Điều 452 Bộ luật Tố tụng hình sự và đúng đối tượng áp dụng. Ngay sau khi nhận được quyết định áp dụng biện pháp bắt buộc chữa bệnh, Viện kiểm sát phải kịp thời có văn bản yêu cầu Tòa án cung cấp những tài liệu làm căn cứ cho việc ra quyết định; trên cơ sở những tài liệu đó, Kiểm sát viên tiến hành kiểm sát về điều kiện, thẩm quyền, trình tự, thủ tục đảm bảo việc áp dụng biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh của Tòa án có căn cứ, đúng quy định của pháp luật. Kiểm sát chặt chẽ các nội dung về trung cầu giám định pháp y tâm thần, về áp giải, lập hồ sơ chuyển giao đối tượng bắt buộc chữa bệnh như đã nêu tại mục 2 Chỉ thị này.

5. Tiến hành kiểm sát định kỳ, tăng cường kiểm sát đột xuất tại cơ sở điều trị bắt buộc chữa bệnh khi xét thấy cần thiết, trong đó chú ý kiểm sát về công tác quản lý, điều trị đối tượng bắt buộc chữa bệnh theo quy định của pháp luật và của ngành Y tế; việc chấm dứt (đình chỉ, hủy quyết định) thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh, lưu ý đến kiểm sát biên bản giao nhận đối tượng để xác định thời gian thực tế đã điều trị bệnh bắt buộc. Kiểm sát chặt chẽ đối với các trường hợp cơ sở điều trị đưa đối tượng bắt buộc chữa bệnh đi khám và điều trị ở cơ sở y tế khác; trường hợp đối tượng bắt buộc chữa bệnh phạm tội mới hoặc bỏ trốn, chết do tự sát, bị đánh trong quá trình điều trị; việc thi hành quyết định bắt buộc chữa bệnh đối với trường hợp người bị kết án phạt tù được tại ngoại, hoãn thi hành án phạt tù, tạm đình chỉ chấp hành án phạt tù. Quá trình kiểm sát phải kịp thời phát hiện trường hợp lợi dụng để đưa đối tượng đi điều trị không đúng thẩm quyền, không đúng bệnh nhằm trốn tránh việc chịu trách nhiệm về hành vi vi phạm pháp luật do mình đã gây ra, gây khó khăn cho công tác điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án; phải làm rõ vi phạm, tồn tại, nguyên nhân, trách nhiệm để yêu cầu khắc phục, chấn chỉnh, xử lý vi phạm, tội phạm.

6. Khi quyết định áp dụng biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh hoặc kiểm sát việc Tòa án quyết định áp dụng biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh, phải lập hồ sơ riêng gồm đầy đủ tài liệu liên quan để bảo đảm việc quản lý, theo dõi, tránh sót lọt. Đồng thời, rà soát để lập hồ sơ riêng đối với các trường hợp trước đây Viện kiểm sát đã quyết định áp dụng hoặc đã kiểm sát việc Tòa án quyết định áp dụng biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh để phục vụ công tác quản lý và kiểm tra xử lý sau này.

7. Thủ trưởng các đơn vị thực hành quyền công tố, kiểm sát điều tra, kiểm sát xét xử và kiểm sát thi hành án hình sự Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Viện trưởng Viện kiểm sát các cấp chỉ đạo Kiểm sát viên thực hiện một số nội dung sau:

Nắm chắc số lượng các trường hợp mà đơn vị, cấp mình đã quyết định áp dụng hoặc có trách nhiệm kiểm sát quyết định áp dụng biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh; định kỳ rà soát, nếu thấy có trường hợp điều trị bắt buộc kéo dài thì chủ động tiến hành xác minh để nắm lại quá trình điều trị, tình trạng bệnh của đối tượng.

Thường xuyên phối hợp với cơ sở điều trị và cơ quan đề nghị, cơ quan quyết định áp dụng biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh để thực hiện tốt hoạt động kiểm sát, định kỳ 6 tháng cần chủ động có văn bản trao đổi hoặc định kỳ hằng năm yêu cầu Tòa án có văn bản trao đổi với cơ sở điều trị để nắm về quá trình điều trị, tình trạng bệnh của đối tượng. Khi nhận được văn bản thông báo của cơ sở điều trị về việc đối tượng điều trị đã ổn định hoặc khỏi bệnh thì kịp thời có văn bản đề nghị hoặc yêu cầu cơ quan đã đề nghị áp dụng biện pháp bắt buộc chữa bệnh có văn bản đề nghị tổ chức giám định pháp y tâm thần có thẩm quyền giám định sau điều trị để xác định tình trạng bệnh, tiếp tục xử lý theo quy định của pháp luật.

Kịp thời trao đổi thông tin về các trường hợp áp dụng, thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh có dấu hiệu vi phạm, có nghi ngờ về việc điều trị hoặc có những thông tin về việc đối tượng đang điều trị bệnh được về nơi cư trú, kể cả về có thời hạn cụ thể hoặc có vi phạm pháp luật để phối hợp xác minh, xử lý theo quy định. Trường hợp có dấu hiệu tội phạm thì thông báo ngay cho cơ quan điều tra có thẩm quyền để tiếp nhận theo trình tự giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm và kiến nghị khởi tố. Nghiêm cấm Kiểm sát viên, công chức bao che, từ chối cung cấp thông tin hoặc không thông báo kết quả giải quyết đến đơn vị cung cấp thông tin, nếu để xảy ra vi phạm, thì tùy tính chất mức độ sẽ bị xử lý theo quy định của pháp luật và của Ngành.

8. Viện kiểm sát các cấp thường xuyên đánh giá, rút kinh nghiệm về những kết quả đạt được, tồn tại, hạn chế của hoạt động thực hành quyền công tố, kiểm sát áp dụng và thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh trong điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án hình sự.

8.1. Vụ 8 chủ động phối hợp với Vụ 14 và các đơn vị liên quan tổng hợp những bất cập trong việc thi hành quy định của pháp luật, quy định của Ngành để nghiên cứu đề xuất với cấp có thẩm quyền hướng dẫn hoặc sửa đổi, bổ sung cho phù hợp; sớm rà soát sửa đổi, bổ sung các quy định liên quan trong các quy chế nghiệp vụ, hệ thống biểu mẫu tố tụng về hoạt động thực hành quyền công tố, kiểm sát áp dụng và thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh trong điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án hình sự.

8.2. Thủ trưởng các đơn vị Vụ 1, Vụ 2, Vụ 3, Vụ 4, Vụ 5, Vụ 6, Vụ 7 Viện kiểm sát nhân dân tối cao giao cho phòng Tham mưu tổng hợp; Viện kiểm sát nhân dân cấp cao 1, 2, 3 giao cho Văn phòng; Viện kiểm sát quân sự Trung ương,

Viện kiểm sát nhân dân cấp tỉnh giao cho Phòng kiểm sát việc tạm giữ, tạm giam và thi hành án hình sự làm đầu mối quản lý tình hình chấp hành pháp luật và theo dõi kết quả thực hành quyền công tố, kiểm sát áp dụng, thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh tại địa phương.

9. Cục Kế hoạch - Tài chính có trách nhiệm phối hợp với Vụ 8, các đơn vị liên quan chủ động tham mưu cho lãnh đạo Viện kiểm sát nhân dân tối cao đề nghị Bộ Tài chính cấp kinh phí theo dự toán của Ngành, đưa hoạt động này vào diện đặc thù của ngành Kiểm sát, hàng năm bố trí đủ kinh phí, phương tiện và trang thiết bị đáp ứng yêu cầu thực hiện nhiệm vụ thực hành quyền công tố, kiểm sát áp dụng và thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh.

10. Tạp chí kiểm sát, Báo Bảo vệ pháp luật và Cổng thông tin điện tử Viện kiểm sát nhân dân tối cao phối hợp với các đơn vị có liên quan để tăng cường thông tin, tuyên truyền, phổ biến về vị trí, vai trò, kết quả kiểm sát và trách nhiệm của Viện kiểm sát trong kiểm sát việc áp dụng và thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh.

11. Vụ 8 chịu trách nhiệm theo dõi, tổng hợp kết quả về kiểm sát việc áp dụng và thi hành biện pháp tư pháp bắt buộc chữa bệnh trong toàn Ngành, phối hợp với Văn phòng, Thanh tra Viện kiểm sát nhân dân tối cao giúp Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao đôn đốc, theo dõi, kiểm tra, thanh tra việc thực hiện Chỉ thị này. /.

Nơi nhận:

- Ủy ban Thường vụ Quốc hội (để báo cáo);
- Ủy ban Tư pháp của Quốc hội (để báo cáo);
- Lãnh đạo VKSND tối cao (để chỉ đạo thực hiện);
- Bộ Công an (để phối hợp);
- Tòa án nhân dân tối cao (để phối hợp);
- Bộ Y tế (để phối hợp chỉ đạo);
- Viện kiểm sát quân sự Trung ương;
- Các đơn vị thuộc VKSND tối cao; VKSND cấp cao;
- Các VKSND cấp tỉnh;
- Lưu: VT, V8.

VIỆN TRƯỞNG

Lê Minh Trí